

וְעַרְיָ דָא כְּלֵהוּ בְּנֵי עֲלָמָא הָווּ נִשְׁפָּחִים מִנֵּי רַגְלִי. דְּמִנְעֵי רַגְלֵיהוּ דְלָא לְמִיעַל תַּמָּן. וּמֵאֵן דְּעָאל, דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ נְעוּ, דְּהָווּ דְלֵי גּוּפָא בְּכַפְנָא לָא הָווּ יְהִיבֵי לֵיהּ לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וְאִשְׁתַּנֵּי דְיוֹקְנֵיהּ מִשְׁאָר בְּנֵי עֲלָמָא, דְּכִתִּיב דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ, נְעוּ. כְּתִיב הֲכָא נְעוּ. וּכְתִיב הֲתָם

(משלי ה) נְעוּ מִעֲגֻלוֹתֶיהָ. הֲכִי נָמִי הוּוּ סְטָאן מִעֲגָלִין וְאֲרַחֲיִין דְּלָא לְמִיעַל תַּמָּן. וְאִפִּילוּ עוֹפֵי שְׂמִיָא הָווּ מְנַעֵי (דף קו ע"א) לְמִיעַל תַּמָּן דְּכִתִּיב, (איוב כח) נְתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט וְגו'. וּבְגִינֵי כֶּף בְּלֵי עֲלָמָא הָווּ צְוּוּחִין עַל סְדוּם וְעַל עֲמוּרָה וְעַל פְּלֵהוּ קִרְתֵּי. דְּכִלְהוּ כְּגוֹנוּנָא חֲדָא הָווּ.

וְעַקְתָּ סְדוּם וְעֲמוּרָה כִּי רַבָּה. אָמַר לֵיהּ אַבְרָהָם. אֲמַאי. אָמַר לֵיהּ וַחֲטָאתָם כִּי כִבְדָה מְאֹד. מִשׁוּם כֶּף אֲרֵדָה נָא וְאֲרָאָה הַכְּצַעְקָתָה. הֲיֵה צְרִיף לְכַתֵּב הַכְּצַעְקָתָם, שְׁתַּרְי כְּתוּב וְעַקְתָּ סְדוּם וְעֲמוּרָה, וּשְׁתַּי צְרִים הֵיוּ, אִזּוּ לְמָה הַכְּצַעְקָתָה? אֵלֹא הֲרִי פְּרִשׁוּהָ.

בֵּא רָאָה, בְּצַד שְׂמִתְחַת אֶבְרָן הַבְּרַד עוֹלִים עֲשׂוּנִים בְּכַתְף, מִתְּכַנְסִים בְּטֶפֶה אַחַת וּנְכַנְסִים לְתוֹף נִקְבֵי תְהוּם רַבָּה וְנַעֲשִׂים חֲמִשָּׁה בְּאַחַד. אַחַד הוּא כְּפֹאֶר [מקולות צלולים] יֵשׁ קוֹלוֹת צְלוּלִים שְׂפָלָם נַעֲשִׂים אַחַד. הַקּוֹל שְׁעוּלָה מְלַמְטָה נִכְנָס בִּינֵיהֶם וְנִמְשָׁכִים כְּאַחַד. וְאוֹתוֹ הַקּוֹל עוֹלָה וְיורֵד וְתוֹבֵעַ דִּין לְהַמְשֵׁף לְמִטָּה. כְּשִׁקוֹל זֶה עוֹלָה לְתַבַּע דִּין, אִזּוּ מִתְגַּלָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא לְהַשְׁגִּיחַ בְּדִין.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הַכְּצַעְקָתָה, מִי הַכְּצַעְקָתָה? זֹו גְזֵרַת הַדִּין שְׂתוֹבַעַת דִּין כָּל יוֹם. שְׂכֶף שְׂנִינּוּ, כְּמָה שְׁנִים עוֹמְדַת גְזֵרַת דִּין וְתוֹבַעַת מְלַפְנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא עַל שְׂאֲחֵי יוֹסֵף מְכָרוּ אֶת

וְעַרְיָ דָא כְּלֵהוּ בְּנֵי עֲלָמָא הָווּ נִשְׁפָּחִים מִנֵּי רַגְלִי. דְּמִנְעֵי רַגְלֵיהוּ דְלָא לְמִיעַל תַּמָּן. וּמֵאֵן דְּעָאל, דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ נְעוּ, דְּהָווּ דְלֵי גּוּפָא בְּכַפְנָא לָא הָווּ יְהִיבֵי לֵיהּ לְמִיכַל וּלְמִשְׁתֵּי וְאִשְׁתַּנֵּי דְיוֹקְנֵיהּ מִשְׁאָר בְּנֵי עֲלָמָא, דְּכִתִּיב דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ, נְעוּ. כְּתִיב הֲכָא נְעוּ. וּכְתִיב הֲתָם (משלי ה) נְעוּ מִעֲגֻלוֹתֶיהָ. הֲכִי נָמִי הוּוּ סְטָאן מִעֲגָלִין וְאֲרַחֲיִין דְּלָא לְמִיעַל תַּמָּן. וְאִפִּילוּ עוֹפֵי שְׂמִיָא הָווּ מְנַעֵי (דף קו ע"א) לְמִיעַל תַּמָּן דְּכִתִּיב, (איוב כח) נְתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט וְגו'. וּבְגִינֵי כֶּף בְּלֵי עֲלָמָא הָווּ צְוּוּחִין עַל סְדוּם וְעַל עֲמוּרָה וְעַל פְּלֵהוּ קִרְתֵּי. דְּכִלְהוּ כְּגוֹנוּנָא חֲדָא הָווּ.

וְעַקְתָּ סְדוּם וְעֲמוּרָה כִּי רַבָּה. אָמַר לֵיהּ אַבְרָהָם. אֲמַאי. אָמַר לֵיהּ וַחֲטָאתָם כִּי כִבְדָה מְאֹד. בְּגִינֵי כֶּף אֲרֵדָה נָא וְאֲרָאָה, הַכְּצַעְקָתָה. הַכְּצַעְקָתָם מִיבְעֵי לֵיהּ, דְּהָא כְּתִיב וְעַקְתָּ סְדוּם וְעֲמוּרָה וְתַרֵּי קִרְתֵּי הָווּ, אֲמַאי הַכְּצַעְקָתָה. אֵלֹא הָא אוּקְמוּהָ.

הָא חֲזִי, בְּסִטְרָא דְתוּתֵי קָלָא דְבִרְדָא סְלָקִין קוּטְרֵי פְּלֵהוּ בְּכַתְפָא מִתְּכַנְשֵׁי בְּחַד טִיף וְעָאֲלִין בְּגוּ נוּקְבֵי דְתֵהוּמָא רַבָּא, אֲתַעְבִּידוּ חֲמִשׁ בְּחַד. חַד אִיהוּ כַּד (צִלְלוֹן קְלוּי) אִיכָא צְלִילִין קָלִין דְּכִלְהוּ אֲתַעְבִּידוּ חַד. קָלָא דְסָלִיק מִתְּתָא עָאל בִּינֵיהוּ וְאֲתַמְשָׁכָא כְּחַד. וְהֵהוּא קָלָא סְלָקָא וְנִחְתָא תְּבַעָא דִּינָא לְאֲתַמְשָׁכָא לְתַתָּא. כַּד הָאֵי קָלָא סְלָקָא לְמִתְּבַע דִּינָא כְּדִין אֲתַגְלִי לְאִשְׁגָּחָא קְדָשָא בְּרִיף הוּא בְּדִינָא.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הַכְּצַעְקָתָה. מֵאֵן הַכְּצַעְקָתָה, דָּא גְזֵרַת דִּינָא דְתַבְּעָא דִּינָא כָּל יוֹמָא. דְּהֲכִי תַנִּינָן כְּמָה שְׁנִין קִיּוּמָא גְזֵרַת דִּינָא וְתַבְּעָא מְקַמֵּי קְדָשָא בְּרִיף הוּא עַל

יוסף, משום שגזרת הדין צווחת על הדין, ועל זה הפצצקתה הפאה אלי.

מה זה הפאה אלי? זהו סוד כמו שנאמר (אסתר ב) בערב היא באה ובבקר היא שבה. וזהו הפאה אלי, תמיד. כמו זה קץ כל פשר בא לפני, והרי נתבאר. עשו פלה, הרי נתבאר.

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע. אמר רבי יהודה, מי ראה אב הרחמים כמו אברהם. בא ראה, בנח פתוב ויאמר אלהים לנח קץ כל פשר בא לפני וגו', עשה לה תבת עצי גפר. ושתק ולא אמר לו דבר ולא בקש רחמים. אבל אברהם, בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא ועקת סדם ועמרה פי רבה, ארדה נא ואראה - מיד פתוב ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע.

אמר רבי אלעזר, אף אברהם לא עשה בשלמות פראוי. נח לא עשה דבר, לא זה ולא זה. אברהם בקש דין פראוי שלא ימות צדיק עם רשע, והתחיל מחמשים עד עשרה. עשה ולא השלים, שלא בקש רחמים בין פך ובין פך, שאמר אברהם שלא רוצה לתבע שכר מעשיו.

אבר מי עשה בשלמות פראוי? זה משה. שפיון שאמר הקדוש ברוך הוא (שמות לב) סרו מהר מן הדרך וגו', עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו - מיד פתוב ויחל משה את פני ה' אלהיו וגו', עד שאמר ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. ואף על גב שפלים חטאו, לא זו משם עד שאמר לו סלחתי פדכרך. אבל אברהם לא השגיח אלא אם נמצא בהם צדיק, ואם

דזבינו אחוי דיוסף ליוסף. בגין דגזרת דינא צווחת על דינא, ועל דא הפצצקתה, הפאה אלי.

מאי הפאה אלי. דא הוא רזא כמה דאת אמר, (אסתר ב) בערב היא באה ובבקר היא שבה. ודא הוא הפאה אלי תדיר. פגוונא דא קץ כל פשר בא לפני והא אתמר. עשו כלה הא אתמר:

ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע. אמר רבי יהודה מאן חמא אפא דרחמנותא כאברהם. תא חזי, בנח פתיב ויאמר אלהים לנח קץ כל פשר בא לפני וגו' עשה לה תבת עצי גפר. ואשתיק ולא אמר ליה מידי. ולא בעא רחמי. אבל אברהם בשעתא דאמר ליה קדשא בריך הוא, ועקת סדום ועמורה כי רבה וגו'. ארדה נא ואראה וגו'. מיד פתיב ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע.

אמר רבי אלעזר, אוף אברהם לא עבד שלימו כדקא יאות. נח לא עביד מידי, לא האי ולא האי. אברהם תבע דינא כדקא יאות דלא ימות זפאה עם חייבא. ושאר מחמשים עד עשרה, עבד ולא אשלים, דלא בעא רחמי בין פך ובין פך, דאמר אברהם לא פעינא למתבע אגר עובדוי.

אבר מאן עבד שלימו כדקא יאות, דא משה. דכיון דאמר קדשא בריך הוא (שמות לב) סרו מהר מן הדרך וגו'. עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו. מיד מה פתיב ויחל משה את פני יי אלהיו וגו'. עד דאמר ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. ואף על גב דכלהו חטו, לא זו מתמן עד דאמר ליה סלחתי

מתמן עד דאמר ליה סלחתי